

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain, Verohallinnosta annetun lain 30 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain, Verohallinnosta annetun lain 30 §:n ja verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 152/2017 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- finanssineuvos Elina Pylkkänen, valtiovarainministeriö
- ylitarkastaja Jyrki Einiö, Verohallinto
- lakijohtaja Heli Backman, Eläketurvakeskus
- kehittämisspäällikkö Jukka Hakola, Suomen Kuntaliitto

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Tilastokeskus
- Kirkkohallitus
- Kansaneläkelaitos

Verojaosto on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen ortodoksinen kirkollishallitus
- Veronmaksajain Keskusliitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi verontilityslakia, Verohallinnosta annettua lakia ja verotusmenettelystä annettua lakia.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

Muutoksia ehdotetaan verontilityslain yleisiin tilitysmenettelyihin. Verovuodelle tehtäviä ansio- ja pääomatuloverojen sekä kiinteistöverojen oikaisutilityksiä esitetään tehtäväksi nykyisten vuosittaisten oikaisujen sijaan kuukausittain. Verovuositaisista oikaisutilityksia esitetään lyhennettäväksi neljään verovuotta seuraavaan kalenterivuoteen. Verontilityslain nojalla veronsaajille maksettavista tai perittävistä koroista esitetään luovuttavaksi. Myös veronsaajalta takaisin perittävien verojen lykkäysmahdollisuudesta luovuttaisiin.

Verovarojen tilittämisen peruseriaatteeseen ei esitetä muutoksia, joten tilitykset perustuisivat edelleen jako-osuuksiin sekä verovarojen nettomääräisen kertymän tilittämiseen veronsaajille.

Uudistuksilla yksinkertaistettaisiin tilitysmenettelyä sekä mahdollistettaisiin nykyistä reaaliaikaisempi, tasaisempi ja ennustettavampi verovarojen tilittäminen veronsaajille. Tilitysmenettelyn yksinkertaistaminen lisäisi tilittämisen läpinäkyvyyttä veronsaajille sekä toisaalta alentaisi Verohallinnossa käyttöön otettavan uuden tietojärjestelmän käyttöönotto- ja ylläpitokustannuksia.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi Verohallinnosta annettua lakia. Veronsaajien verotuskustannusosuuksia muutettaisiin siten, että kuntien osuutta korotetaan 0,2 prosenttiyksiköllä ja valtion verotuskustannusosuutta alennetaan vastaavasti 0,2 prosenttiyksiköllä, joten kuntien verotuskustannusosuus olisi 29,1 prosenttia, evankelis-luterilaisen kirkon seurakuntien 3,2 prosenttia ja Kansaneläkelaitoksen 5,6 prosenttia.

Verotusmenettelystä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Verohallinto saisi Kansaneläkelaitokselta tiedot Kansaneläkelaitoksen myöntämiä eläkkeitä ja etuuksia koskevista hakemuksista, päätöksistä ja eläkkeiden ja etuuksien maksatuksesta sekä Kansaneläkelaitoksen hallussa olevat tiedot työeläkkeistä koskevista päätöksistä.

Verontilityslain muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2018. Verohallinnosta annetun lain ja verotusmenettelystä annetun lain muutokset ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2018 alusta.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä verotusmenettelylain 18 §:ää koskein vähäisin tarkennuksin.

Esitys liittyy keskeiseltä osin Verohallinnon Valmis-hankkeeseen, jota koskeva kolmas ja viimeinen kokonaisuus on parhaillaan käsiteltävänä eduskunnassa (HE 97/2017 vp). Tällä esityksellä toteutettaisiin verotilityksiin liittyvät lainsäädäntömuutokset, jotka tulevat mahdollisiksi reaaliaikaiseen verotukseen siirtymisen myötä. Uusia säännöksiä sovellettaisiin veronsaajille tehtäviin tilityksiin 1.11.2018 lukien.

Valiokunta on suhtautunut Verohallinnon Valmis-hankkeeseen ja siihen kytkeytyviin lainsäädäntömuutoksiin johdonmukaisesti myönteisesti. Perusteita on käsitelty seikkaperäisesti hallituksen esitystä HE 97/2017 vp koskevassa mietinnössä (VaVM 26/2017 vp). Hanke turvaa kaikinensa

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

verotuksen toimittamisen, ja sen yhteydessä osin jo toteutetuilla lainsäädäntömuutoksilla on yksinkertaistettu ja ajantasaistettu verotuksen toimittamista.

Valiokunta pitää myös tätä esitystä perusteltuna ja kiinteänä osana entistä sujuvampaa ja ajantaisempaa verotus- ja tilitysmenettelyä. Se yksinkertaistaa tilitysmenettelyä ja tekee mahdolliseksi tilittää veronsaajaosuudet nykyistä reaaliaikaisemmin, tasaisemmin ja ennakoitavammin. Muutokset alentavat myös tilityksiin liittyviä kustannuksia.

Esitys on saanut myönteisen vastaanoton myös valiokunnan asiantuntijakuulemisessa. Eri veronsaajatahot ovat osallistuneet kiinteästi sen valmisteluun ja ilmaisseet tyytyväisyytensä lopputulokseen. Valiokunnalla ei ole tähänkään nähden huomautettavaa esityksestä.

Esitys on perusteltu myös siltä osin kuin sen tarkoituksena on korottaa kuntien osuutta verotuskustannuksista 0,2 prosenttiyksikköä. Muutostarve aiheutuu kiinteistöverotuksen uudistamishankkeesta, jonka yhteydessä kunnat tulevat maksamaan rakennusten arvostamisjärjestelmän uudistamisesta aiheutuvat kustannukset. Valtion osuutta alennettaisiin korotusta vastaavasti, ja muiden veronsaajien osuudet säilyisivät ennallaan. Myös tästä vallitsee yksimielisyys osapuolten kesken.

Esitykseen sisältyvä kolmas kokonaisuus liittyy ennakkoperinnän oikeellisuuteen ja tavoitteen keventää verovelvollisten ja viranomaisten hallinnollista taakkaa. Siinä tarkoituksessa laajennettaisiin Verohallinnon oikeutta saada Kansaneläkelaitoksen myöntämiä veronalaisia eläkejä ja etuuksia koskevia tietoja.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna myös tältä osin. Verotusmenettelylakiin lisättävän 18 §:n uuden 8 momentin viimeistä virkettä on kuitenkin syytä täsmentää siten, että Kansaneläkelaitoksen on toimitettava hallussaan olevat tiedot myönnetyn työeläkkeen määrästä ja eläkkeen alkamiskohdasta. Näin muotoiltuna velvoite on täsmällinen.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 152/2017 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 152/2017 vp sisältyvän 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

verontilityslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan verontilityslain (532/1998) 3 §:n 3 momentti sekä 8, 9, 17—19 ja 22 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 3 momentti laissa 58/2017, 8 § laissa 1086/2005, 18 § osaksi laissa 254/2008, 19 § osaksi laeissa 347/2002 ja 254/2008 ja 22 § laissa 254/2008, sekä

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 ja 7 §, 16 §:n otsikko, 20 § sekä 21 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti laissa 793/2016 sekä 16 §:n otsikko laissa 1086/2005, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Valtiolle, kunnille, seurakunnille ja Kansaneläkelaitokselle (*veronsaajat*) tilitetään verotusmenettelystä annetussa laissa (1558/1995) ja enakkoperintälaissa (1118/1996) tarkoitetut verot ja maksut sekä kiinteistöverot ja työnantajan sairausvakuutusmaksut (*verot*) siten kuin tässä laissa säädetään.

5 §

Jako-osuudet ja työnantajasuoritusten vähimmäismäärä enakkoperintävaiheessa

Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään kutakin verovuotta varten ennakonpidätysten ja kannossa maksettavan ennakon sekä ennen verotuksen päättymistä suoritetun jäännösveron jakamiseksi valtion-, kunnallis- ja kirkollisveroksi sekä vakuutetun sairausvakuutusmaksuksi sellaiset suhteelliset osuudet (*veronsaajaryhmien jako-osuudet*), joiden mukaisiksi veronsaajaryhmien vastaavien osuuksien arvioidaan muodostuvan verovuodelta toimitettavassa verotuksessa. Lisäksi valtiovarainministeriön asetuksella säädetään kuukausikohtaisesti oma-aloitteisten ennakonpidätysten ja työnantajan sairausvakuutusmaksun vähimmäismäärä (*työnantajasuoritusten vähimmäismäärä*) siten, että niiden yhteismäärä mahdollisimman hyvin vastaa todellista oma-aloitteisten ennakonpidätysten ja työnantajan sairausvakuutusmaksun verovuosisikohtaista kokonaiskertymää. Valtiovarainministeriön asetuksella säädetään myös niiden osuuksien laskentape-

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

rusteet, joiden mukaan kunnallisveroksi ja kirkollisveroksi vahvistetun osuuden arvioidaan jakautuvan kuntien ja seurakuntien kesken (*kuntien ja seurakuntien jako-osuudet*).

6 §

Tilittäminen verotuksen päätyttyä

Verot tilitetään veronsaajille maksuunpanosuhteiden mukaisten jako-osuuksien perusteella, kun verovuoden verotus viimeistään on päättynyt. Ensimmäinen maksuunpanon mukainen tilitys tehdään verotuksen päättymiskuukautta seuraavan kausitilityksen yhteydessä. Tämän tilityksen yhteydessä oikaistaan verovuodelta aiemmin tehdyt tilitykset maksuunpanoon perustuvien jako-osuuksien mukaisiksi.

Verotuksen päättymistä toiseksi seuraavan vuoden huhtikuussa oikaistaan verovuodelta aiemmin tehdyt tilitykset perustumaan veronsaajan hyväksi kertyneiden verojen mukaisiin jako-osuuksiin

Maksuunpanon ja kertymän mukaisia jako-osuuksia oikaistaan kuukausittain kausitilityksen yhteydessä.

7 §

Verovuosisikohtainen tilittäminen

Verovuosisikohtaisia tilityksiä tehdään verovuotta seuraavien neljän kalenterivuoden ajan.

Verovuotta seuraavien neljän kalenterivuoden jälkeen kertyvät ja palautettavat määrät käsitellään tilityksissä seuraavaksi vanhenevan verovuoden tilitysten yhteydessä. Nämä määrät tilitetään niiden jako-osuuksien mukaisesti, joita kyseessä olevan verovuoden tilityksissä sovelletaan. Määriä, jotka tilitetään seuraavaksi vanhenevan verovuoden jako-osuuksilla, ei enää oikaista.

16 §

Yhteisöveron verovuosisikohtainen tilittäminen

20 §

Takaisin perittävät verot

Jos veronsaajalle tilitettävät verot eivät riitä samassa tilityksessä vähennettävien ja takaisin perittävien määrien suorituksiksi, erotus siirretään perittäväksi seuraavan kausitilityksen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

21 §

Virhetilanteet

Jos veronsaajalle on erehdyksessä tilitetty liikaa tai liian vähän, virhe oikaistaan seuraavan kausitilityksen yhteydessä.

Olennainen virhe on oikaistava, ja liian pieninä tilitetyt verot on maksettava seuraavaa tilitystä odottamatta. Takaisin perittävä määrä on annettava tiedoksi veronsaajalle.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran marraskuussa 2018 tehtävässä kausitilityksessä. Tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä sovelletaan viimeisen kerran vuoden 2018 loka-kuussa tehtävässä kausitilityksessä.

Kiinteistöverojen tilityksiä oikaistaan kuukausittain marraskuusta 2019 alkaen. Lain voimaantulon jälkeen luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien maksamat ennakon täydennysmaksut tilitetään kuten maksettavaksi määrätty ennakot.

2.

Laki

Verohallinnosta annetun lain 30 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Verohallinnosta annetun lain (503/2010) 30 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 528/2017, seuraavasti:

30 §

Verotuskustannukset ja niiden jakautuminen

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista vuotuisista kustannuksista valtio perii kunnilta yhteensä 29,1 prosenttia, evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnilta yhteensä 3,2 prosenttia ja Kansaneläkelaitokselta 5,6 prosenttia.

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran perittäessä kalenterivuoden 2018 vuotuisia verotuskustannuksia.

3.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain 18 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 18 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 71/2010 ja 520/2010, uusi 8 momentti, jolloin nykyinen 8 momentti siirtyy 9 momentiksi, seuraavasti:

18 §

Viranomaisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Kansaneläkelaitoksen on toimitettava Verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot myöntämistään eläkkeistä ja etuuksista. Tiedot on annettava hakemusten vireillöolosta, päätöksistä ja maksatuksesta. Lisäksi Kansaneläkelaitoksen on toimitettava hallussaan olevat tiedot myönnetyn työeläkkeen määrästä ja eläkkeen alkamisajasta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 12.12.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Timo Kalli kesk
varapuheenjohtaja Ville Vähämäki ps
jäsen Timo Heinonen kok

Valiokunnan mietintö VaVM 23/2017 vp

jäsen Kauko Juhantalo kesk
jäsen Toimi Kankaanniemi ps
jäsen Krista Kiuru sd
jäsen Kari Kulmala sin
jäsen Elina Lepomäki kok
jäsen Outi Mäkelä kok
jäsen Antti Rantakangas kesk
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ozan Yanar vihr
varajäsen Olavi Ala-Nissilä kesk
varajäsen Timo Harakka sd
varajäsen Lasse Hautala kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen